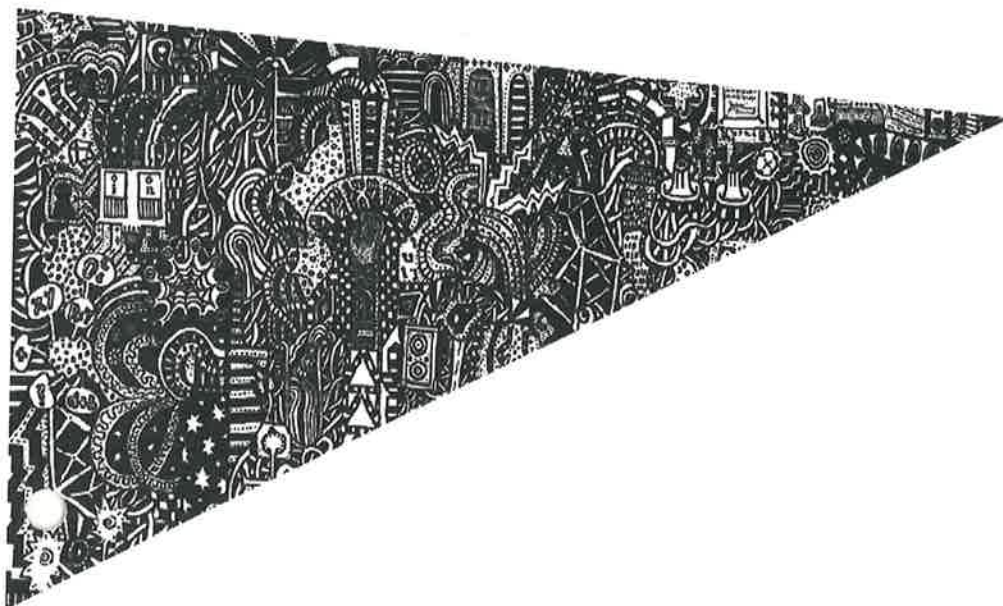

Stenungsunds kommun, kommunrevisionen

Granskning av bokslut 2020-12-31

Innehåll

1. Inledning	2
2. Måluppfyllelse	3
3. Kommentarer till resultaträkningen	7
4. Kommentarer till balansräkningen	7
4.1. Materiella anläggningstillgångar	7
4.2. Kundfordringar	8
4.3. Övriga fordringar	8
4.4. Exploateringsområden	9
4.5. Avsättning för pensioner	9
4.6. Avsättning för täckande av deponi	9
4.7. Avklipp interimsskulder	10
4.8. Klassificering av leasingkontrakt	10

1. Inledning

Vi har granskat kommunens årsredovisnings resultat- och balansräkningar med nothänvisningar, kassaflödesanalyser, driftsredovisning och investeringsredovisning.

Revisionen har utförts enligt god revisions sed i kommunal verksamhet.

Kommunen följer inte Lag om kommunal redovisning kap 6 § 4, Pensionsutbetalningar. Kommunen redovisar 439,0 mnkr som avsättning i balansräkningen i stället för som en upplysning utanför balansräkningen. Kommunens redovisning av pensioner innebär också att årets resultat är 6,8 mnkr högre redovisat än om lagen följts. Eftersom felet är av betydande storlek bedömer vi att räkenskaperna inte ger en rättvisande bild.

Vår bedömning är att granskat material i övrigt överensstämmer med lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed och att bokslutet och årsredovisningen i alla väsentliga delar är korrekt upprättat.

Efter utförd revision avseende räkenskapsåret 2020 lämnas härmed följande bokslutsrapport där de väsentligaste iakttagelserna för en bedömning av kommunens bokslut år 2020 kommenteras. I denna rapport sammanfattas våra mest väsentliga iakttagelser från granskningen i avvikelseform. Syftet med rapporten är att uppmärksamma förhållanden som bör åtgärdas samt att ge förslag till förbättringar. Baserat på de revisionsåtgärder som genomförts har inget framkommit som tyder på att det skulle föreligga väsentliga brister i kommunens interna kontroll. Observera att vår granskning av den interna kontrollen inte omfattat en fullständig genomgång i syfte att kartlägga alla tänkbara brister.

Rapporten har lästs av personalen på ekonomiavdelningen.

Granskningen har gjorts med utgångspunkt från det utkast till årsredovisning som erhållits den 15 februari 2021. I årsredovisningen redovisas ett resultat om 138,2 mnkr och ett eget kapital om 474,0 mnkr för kommunen. Motsvarande siffror för kommunkoncernen är 198,5 mnkr och 995,4 mnkr.

2. Måluppfyllelse

Från och med 2006 gäller för samtliga kommuner:

- att kommunfullmäktige skall fastställa mål för "god ekonomisk hushållning"
- att uppföljning av dessa mål skall göras i delårsrapport och årsredovisning
- att kommunens revisorer skall granska och bedöma måluppfyllelsen

Syftet med dessa krav är att politikerna med hjälp av målstyrning och måluppföljning ska styra kommunen mot ändamålsenlighet och effektivitet.

Mål för god ekonomisk hushållning omfattar både finansiella mål och verksamhetsmål. Det är endast av fullmäktige fastställda mål inom ramen för god ekonomisk hushållning som är obligatoriska att utvärdera och bedöma i delårsrapport och årsbokslut. Från och med 2019 ska mål utvärderas även för kommunens bolag med återkoppling till fullmäktige. Initialt är det kommunstyrelsen som i förvaltningsberättelsen skall utvärdera uppfyllelsen av de mål kommunfullmäktige fastställt. Därefter skall revisorerna på basis av kommunstyrelsens utvärdering samt sin egen granskning av delårsrapport och årsredovisning bedöma uppfyllelsen av de mål som kommunfullmäktige fastställt.

Kommunfullmäktige i Stenungsunds kommun har i budget 2020 och strategisk plan 2020–2022 fastställt fyra finansiella mål och tio verksamhetsmål (så kallade inriktningsmål). Kommunfullmäktige har i budget 2020 även antagit separata mål för god ekonomisk hushållning i kommunkoncernen, dessa mål avser även de kommunala bolagen. I budgeten anges att god ekonomisk hushållning uppnås genom att 70 % av de finansiella målen samt inriktningsmålen är uppfyllda eller delvis uppfyllda. Denna definition omfattar dock inte målen för de kommunala bolagen. Måluppfyllelsen bedöms utifrån ett antal indikatorer per mål. Ett mål bedöms som uppfyllt när alla, eller flertalet av indikatorerna, når målsättningen. Motsvarande bedöms ett mål som delvis uppfyllt om ett antal indikatorer har nått målet, alternativt att flera indikatorer ligger nära målsättningen. Ett mål som bedöms ej uppfyllt har en eller flera indikatorer som har haft en negativ utveckling och som heller inte bedöms ligga nära målsättningen. Med hänvisning till att samtliga finansiella mål har uppfyllts samt att 80 % av inriktningsmålen delvis uppfyllts konstaterar kommunstyrelsen i årsredovisningen att Stenungsunds kommun bedriver en verksamhet med god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsen gör även bedömningen att kommunkoncernen bedriver en verksamhet med god ekonomisk hushållning trots att ett av målen inte uppnås för 2020.

2.1.1. Avstämning av balanskravet

Det lagstadgade balanskravet innebär att de löpande intäkterna ska täcka de löpande kostnaderna. Avstämning av balanskravet skall göras i delårsrapport och årsredovisning. Vid avstämning av balanskravet får realisationsvinster inte medräknas.

Avstämning mot balanskravet:

Mkr	2020
Årets resultat enligt resultaträkningen	138,2
Justering för realisationsvinster	-4,8
Pensionsförpliktelser före 1998	-6,8
Positivt balansresultat	126,6

Kommunen uppfyller därmed balanskravet.

2.1.2. Finansiella mål

I budget 2020 har kommunfullmäktige antagit fyra finansiella mål. De redovisas nedan tillsammans med måluppfyllelsen enligt årsredovisning 2020.

- *Nettokostnadsandelen, inklusive finansnetto och hela pensionsskuldens förändring, ska inte överstiga 98 % i genomsnitt över rullande femårsperioder.*

Nettokostnadsandelen för 2020 uppgår till 91,6 %. Sett över den senaste femårsperioden så uppgår nettokostnadsandelen till 93,6 %. Målet bedöms därmed uppfyllt.

- *Självfinansieringsgraden av investeringarna, i skattefinansierad verksamhet, ska uppgå till minst 70 % sett över rullande femårsperioder.*

Självfinansieringsgraden för 2020 uppgår till 152,7 %. Sett över den senaste femårsperioden så uppgår självfinansieringsgraden till 115,0 %. Målet bedöms därmed uppfyllt.

- *Soliditet ska förbättras eller hållas oförändrad.*

Soliditeten uppgår till 22,4 % vid årets slut. Vid bokslutet 2019 uppgick den till 16,5 %. Målet bedöms därmed uppfyllt.

- *Kommunens skattesats ska vara oförändrad under mandatperioden.*

Kommunens skattesats har inte förändrats. Målet bedöms därmed uppfyllt

Sammanlagt gör kommunstyrelsen i årsredovisningen bedömningen att samtliga fyra finansiella mål har uppfyllts.

2.1.3. Verksamhetsmässiga mål

I årsredovisningen 2020 redovisas en sammanställning av måluppfyllelsen för samtliga inriktningsmål. Kommunfullmäktige antog tio inriktningsmål i budget 2020. Kommunstyrelsen bedömer att åtta mål delvis uppfyllts och att två mål inte har uppfyllts.

I årsredovisningen redovisas måluppfyllelsen för samtliga inriktningsmål. Dessa beskrivs nedan.

- *Fler elever ska klara kunskapsmålen i grundskolan och därmed få behörighet till gymnasiet.*

Resultatet för två av fem indikatorer är lägre än föregående år. Det finns dock en positiv utveckling i andelen behöriga elever till gymnasiet. Två av indikatorerna har inte följts upp under 2020.¹ Målet bedöms som delvis uppfyllt.

- *Fler ungdomar ska fullfölja sin gymnasieutbildning.*

Andelen elever som har tagit examen inom fyra år, det vill säga fullföljt sin gymnasieutbildning, har minskat. Målet bedöms som delvis uppfyllt.

- *Stenungsund ska förbättra sitt företagsklimat.*

Kommunen placerade sig på plats 120 av 290 kommuner i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimat 2020 (2019 placerade sig kommunen på plats 86). Målet bedöms som ej uppfyllt.

- *Bostadsbeståndet ska öka med 170 bostäder per år över en femårsperiod.*

Under 2020 ökade bostadsbeståndet med 101 bostäder, jämfört med 248 bostäder året innan. I genomsnitt har det de senaste tre åren byggts 145 bostäder per år i kommunen. Antalet antagna detaljplaner under 2020 nådde dock målsättningen om tre antagna detaljplaner per år. Målet bedöms därför som delvis uppfyllt.

- *Andel barn och unga som tar del av kultur- och fritidsverksamheten ska öka.*

Andelen barn som är inskrivna i kulturskolans verksamhet har ökat under 2020. Samtidigt har andelen barn som tar del av idrottsskolans verksamhet minskat till följd av pandemin. Antalet barn som tog del av kulturskolans aktiviteter var 1793 under 2020, indikatorn är ny för 2020 och kan därför inte jämföras med tidigare år. Målet bedöms som delvis uppfyllt.

- *Stenungsunds kommun ska vara en attraktiv och hälsosam arbetsplats/arbetsgivare.*

Sjukfrånvaron från föregående kalenderår har ökat till följd av pandemin. Samtidigt har andelen anställda i kommunen som har heltidstjänster ökat. Andelen anställda som har en sysselsättningsgrad under 70 % ligger kvar på en oförändrad nivå jämfört med föregående år. Målet bedöms därför som delvis uppfyllt.

- *Stenungsunds kommun ska verka för en hållbar utveckling och därför minska sin påverkan på miljön och klimatet.*

Till inriktningsmålet finns sju indikatorer. Två av indikatorerna uppnås fullt ut, två indikatorer uppnås delvis och tre indikatorer har ej följts upp under 2020. Målet bedöms som delvis uppfyllt.

- *Stenungsund ska verka för att fler upplever ett tryggt åldrande.*

¹ Följande indikatorer har ej följts upp: *Resultaten på de nationella proven i årskurs 3, andelen vårdnadshavare som upplever att förskolan är rolig, trygg och lärorik.*

Antalet fallskador har minskat och personalkontinuiteten har ökat något för hemtjänsttagare. Dock har väntetiden till särskilt boende ökat. Målet bedöms därför som delvis uppfyllt.

- *Förutsättningar för god och jämlik hälsa ska öka.*

Den självskattade hälsan bland invånare mellan 12 år och 16 år har ökat mellan 2019 och 2020. Den självskattade hälsan bland invånare mellan 16 år och 84 år har dock minskat under perioden. Målet bedöms därför som delvis uppfyllt.

- *Andelen nyanlända som är självförsörjande efter två år ska öka.*

Stenungsunds kommun bryter en positiv trend gällande andelen nyanlända som är självförsörjande efter två år. Från att tidigare haft cirka 60 % av de nyanlända som har gått ut i arbete eller studier är motsvarande utfall för 2020 34 %. Pandemins påverkan på arbetsmarknaden bedöms vara den största påverkansfaktorn till det försämrade resultatet. Målet bedöms som ej uppfyllt.

2.1.4. Mål för god ekonomisk hushållning för koncernen

I budget 2020 har fullmäktige antagit tre mål för kommunkoncernen. I årsredovisningen redovisas måluppfyllelsen för samtliga tre mål. Dessa beskrivs nedan.

- *Soliditeten ska förbättras eller hållas oförändrad.*

Bolagens och kommunens soliditet har ökat under året. Målet bedöms därmed som uppfyllt.

- *Koncernen ska verka för en hållbar utveckling och därför minska sin påverkan på miljön och klimatet.*

Kommunen har minskat sin energiförbrukning och användning av fossila bränslen. Minskningen kan kopplas till verksamheter som varit stängda till följd av Covid-19. Stenungsunds Energi och Miljö AB och Stenungsundshem har minskat sin energiförbrukning marginellt. Målet bedöms som uppfyllt.

- *Koncernen ska vara en attraktiv och hälsosam arbetsgivare.*

Indikatorn är att sjukfrånvaron ska minska från föregående år. Sjukfrånvaron har ökat i hela koncernen till följd av sjukskrivningar kopplat till Covid-19. Målet bedöms därmed som ej uppfyllt.

2.1.5. Bedömning av måluppfyllelse

Vi har översiktligt, enligt kommunallagen 12 kap. 2 §, granskat om resultatet är förenligt med fullmäktiges beslut om mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Vi kan konstatera att

det finns en uppföljning av fullmäktiges tio inriktningsmål och fyra finansiella mål i årsredovisningen. Kommunen gör i årsredovisningen en analys av dessa mål och gör bedömningen att samtliga finansiella mål har uppfyllts samt att 80 % av inriktningsmålen delvis har uppfyllts. Kommunens bedömning är därmed att kommunen har en god ekonomisk hushållning. Vi kan konstatera att kommunen uppfyller balanskravet. Vi bedömer, utifrån avrapporteringen i årsredovisningen, att resultatet i allt väsentligt är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Vi delar kommunstyrelsens bedömning att god ekonomisk hushållning uppnåtts. Vi konstaterar att kommunens definition av god ekonomisk hushållning ej omfattar de mål som angivits för kommunkoncernen vilket vi ser som ett utvecklingsområde.

3. Kommentarer till resultaträkningen

Resultaträkningen har granskats utifrån vår genomgång av väsentliga rutiner, kontoanalyser, verifikationsgranskning samt jämförelse mot utfall föregående år och budget.

Kommunen redovisar ett resultat för år 2020 om 138,2 mnkr, vilket är 114,8 mnkr högre än budget. Avvikelsen mot budget förklaras till väsentlig del av högre generella statsbidrag (38,1 mnkr), sjuklöneersättningar (18 mnkr), lägre personalkostnader (22,8 mnkr) och lägre verksamhetskostnader (34,3 mnkr). Samtliga punkter är direkt eller indirekt kopplade till covid-19 pandemin.

4. Kommentarer till balansräkningen

4.1. Materiella anläggningstillgångar

Kommunens materiella anläggningstillgångar uppgår per balansdagen till 1 614,8 mnkr. Under året har vi stickprovsvis granskat både aktiveringar till anläggningsregistret och pågående projekt.

4.1.1. Komponentredovisning

Föregående år konstaterades vid stickprovsvis granskning av väsentliga aktiveringar att det för en av årets tre största aktiveringar ej hade gjorts någon komponentindelning. Vidare konstaterades att det saknades skriftliga underlag som visade på när två av dessa tre tillgångar hade tagits i bruk.

Noteringarna från föregående år föranledde att vi i samband med årsbokslutet, på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna, genomförde en särskild granskning av kommunens hantering av komponentindelning och komponentavskrivning. Utifrån denna granskning skulle kommunen under 2020 utreda möjligheten att i samband med större projekt få underlag från

leverantören som kan användas för komponentindelning, istället för att själva göra indelningen när projektet är färdigställt. Enligt kommunen har denna plan nu satts i verket, och för större projekt har kommunen nu som regel att redan i avtalsstadiet kräva detta från sina leverantörer.

Vid årets granskning har tre större aktiveringar granskats med avseende på komponentindelning och komponentavskrivning. För två av dessa har konstaterats att en detaljerad komponentindelning har genomförts, samt att den även implementerats avskrivningsmässigt i samband med aktivering. Den tredje aktiveringen avsåg ej ett projekt med väsentligt skilda komponenter, varför komponentindelning i detta fall ej var tillämpligt. Vi har vidare kunnat konstatera att för samtliga tre aktiveringar har erhållits underlag som visat på tillgångens färdigställande och när dem tagits i bruk. Utöver detta har vi även sett ett exempelavtal från ett nytt projekt där kravet om komponentindelning från leverantören finns inkluderat i avtalet.

4.2. Kundfordringar

Kommunens hantering av osäkra kundfordringar sker genom samverkansbolaget SOLTAK. Kundfordringar äldre än tre månader redovisas som osäker fordran. Per bokslut uppgår kommunens totala reservering till 7,7 mnkr, där den största enskilda delen är hänförlig till osäkra fordringar avseende gatukostnadsersättningar Stora Höga (se nedan). Som framgår nedan har kommunen dock gjort bedömningen att dessa fordringar inte är att betrakta som osäkra, och i redovisningen bokat samma fordringar som övriga fordringar istället.

Kundfordringar uppgår i kommunen per balansdagen till 31, mnkr, vilket är 3,9 mnkr högre än årsbokslutet 2019. Avvikelsen bedöms vara inom normal variation på posten och enligt förväntan.

4.3. Övriga fordringar

Kommunen har en fordran avseende gatukostnadsersättningar om 4,8 mnkr avseende förbättring av gator i Stora Höga södra industriområde. Fakturering har skett till berörda fastighetsägare i enlighet med en särskild gatukostnadsutredning i början av 2017. Ungefär hälften av fastighetsägarna har betalat medan övriga fastighetsägare har bestridit fakturorna. Kommunens bedömning är att de har rätt att ta ut gatukostnadsersättning för de åtgärder som vidtagits och har för avsikt att driva in de kvarstående fordringarna. Under slutet av 2019 har kommunens juridiska ombud delgett var och en av fastighetsägarna med en stämningsansökan, som i sin tur bemöts med ett gemensamt ställningstagande av de svarande. Av korrespondensen framgår att bägge parterna vidhåller sina ståndpunkter. Under början av 2020 har utkast på stämningsansökningar från kommunen samt ställningstagande från fastighetsägarna, bägge via juridiska ombud, tagits fram och rättslig uppgörelse närmar sig. I nuläget verkar dock förhandlingar dröja till sommaren 2021, enligt uppgift från ekonomiavdelningen. Kommunen betraktar ej fordringarna som osäkra per bokslut. Vi har ej något skäl att göra en annan bedömning.

4.4. Exploateringsområden

Exploateringsområden uppgår till ca 56,8 (59) mnkr i årsbokslutet. Kommunens bedömning är att inget nedskrivningsbehov föreligger för dessa områden. Kommunen följer RKR 18 i allt väsentligt vid redovisning av exploatering.

I årets bokslut redovisar kommunen gatukostnadsersättningar i enlighet med RKR R2, vilket innebär en ändring i redovisningsprincip mot föregående år. I redovisningen betyder detta att kommunen omfört skulder om 18,3 mnkr avseende tidigare års gatukostnadsersättningar till eget kapital. Gatukostnadsersättningar som inkommit under 2020 och framöver redovisas som en intäkt och alltså över resultaträkningen i enlighet med RKR R2.

I årets bokslut har kommunen även bokat om tidigare aktiverade detaljplaner och förstudier till eget kapital, i enlighet med RKR:s idéskrift om kommunal exploateringsmark. Även detta betraktas som en ändrad redovisningsprincip. Totalt har 4 mnkr av tidigare aktiverade detaljplaner och förstudier bokats om som minskat eget kapital.

Kommunen har i sin årsredovisning inte räknat om sina jämförelsesiffror utifrån dessa förändrade redovisningsprinciper. Det är vår bedömning att detta, varken i balans- eller resultaträkning, innebär en väsentlig påverkan för en extern läsares bild av kommunen eller kommunkoncernens finansiella ställning.

I årets granskning har noterats att exploateringsintäkter om 1,4 mnkr avseende exploateringar varit hänförliga till försäljningar som skett under tidigare räkenskapsår. Intäkterna har avsett handpenningar som skuldförts i samband med inbetalningstillfället, men där det senare har missats att resultatföra intäkten i samband med slutlikviden.

4.5. Avsättning för pensioner

Pensionsskulden ska enligt den kommunala redovisningslagen redovisas enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att endast pensioner intjänade från 1998 ska skuldföras. Tidigare intjänade pensioner ska tas upp som ansvarsförbindelse och inte skuldredovisas i balansräkningen. Från och med 2011 redovisar kommunen hela pensionsförpliktelsen i balansräkningen. Denna hantering är därmed inte i linje med den kommunala redovisningslagen. Eftersom felet är av betydande storlek bedömer vi att räkenskaperna inte ger en rättvisande bild. Kommunen har i årsredovisningen upplyst om avsteget mot gällande lagstiftning, och har även redogjort för avstegets effekt på kommunens balans- & resultaträkning.

4.6. Avsättning för täckande av deponi

En ursprunglig avsättning om 4 mnkr gjordes år 2009 för att möta framtida kostnader för de avslutade deponierna Rinnela och Stripplekärr. Avsättningen avser provtagning och analys samt omhändertagande av lakvatten.

Under 2016 gjordes en uppdatering av beräkningen och det resulterade i en ytterligare avsättning om ca 2,1 mnkr. Under året har 0,5 mnkr tagits i anspråk, samtidigt som ytterligare avsättningar om ca 1 mnkr har genomförts. Avsättningen för deponi uppgår till 4,7 mnkr per årsbokslutet, vilket är linje med kommunens prognos. Vår bedömning är att kommunens

beräkning synes rimlig beaktat den osäkerhet som råder vad gäller avsättningar för återställande.

Beaktat den osäkerhet som råder är vår rekommendation att kommunen tar in extern värdering av posten under 2021.

4.7. Avklipp interimsskulder

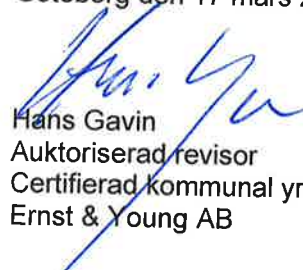
I årets bokslutsgranskning av interimsskulder har vi noterat en faktura om 1,6 mnkr avseende råvattenleverans under 2020 som inte bokats upplupet per balansdagen. Till följd av avklippsfelet har vi utvidgat vår granskning ytterligare avseende fakturor inkomna tidigt under 2021. Inga ytterligare fel har noterats.

4.8. Klassificering av leasingkontrakt

En fråga som har aktualiserats den senaste tiden är den om klassificering av leasingkontrakt som operationella/finansiella. Kommunens policy är att klassificera leasingavtal till ett betydande värde vars avtalstid överstiger tre år som finansiella leasingavtal. Övriga leasingavtal är klassificerade som operationella. Man har även gjort bedömningen att samtliga fastighetsleasingavtal är att klassa som operationella, då risker och fördelar med ägandet i allt väsentligt inte anses övergå till kommunen.

Vi rekommenderar kommunen att under 2021 göra en full genomlysning av sina leasingavtal, för att säkerställa att klassificering skett enligt ovan principer och god redovisningssed.

Göteborg den 17 mars 2021

Hans Gavin
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB

Filip Byegård
Revisor

Ernst & Young AB